

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

Данилишин М.С.

аспірант,

*Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки»,
(НАЦУ «Укряукор»)*

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВИРОБНИЦТВА БІОПАЛИВА

В сучасному світі головною ознакою держави з сильною економікою є незалежність та забезпеченість енергоресурсами. Україна відноситься до енергодефіцитних країн, споживаючи кожного року близько 200 млн. тонн умовного палива, більшу половину якого імпортує з-за кордону. Зважаючи на важку ситуацію в країні, найбільш влучним напрямом вирішення проблем енергозабезпечення є використання відновлювальних джерел енергії, а саме: біодизель, біоетанол, біогаз. В більшості країн світу біопаливо розглядається як основна альтернатива для традиційних видів палива, адже саме біопаливо є енергоресурсом, який має можливість відновлюватись.

Питання енергозбереження – це значний резерв підвищення економічної ефективності виробництва, зниження собівартості продукції та її конкурентоспроможності.

Бурякоцукрова галузь сьогодні перебуває в важкій ситуації, адже витрати на виробництво цукрових буряків та цукру зростають швидкими темпами, а через низьку ціну на цукор виробники отримують значні збитки.

Необхідність диверсифікації бурякоцукрового виробництва викликана не тільки залежністю країни від енергоресурсів, а й потребою в збалансуванні виробництва цукру, адже останніми роками спостерігається значний надлишок солодкого продукту на вітчизняному ринку.

За роки незалежності кількість цукрових заводів України зменшилась майже вдвічі. На сьогоднішній день залишилось 90 заводів, з яких у 2014 році працювало лише 48, а їх завантаженість негативно впливає на ефективність галузі. Більшість потужностей цих заводів можна перепрофілювати на виробництво етилового спирту. Якщо довести річне виробництво цукрових буряків в Україні до рівня 1990 року (44,3 млн. т), то з цієї сировини можна виробити (окрім необхідного країні цукру) до 2,2 млн. м³ етилового спирту [1].

В умовах перевиробництва цукру на внутрішньому ринку та закритості зарубіжних ринків збуту, необхідно переробляти цукровий буряк в тій кількості, яка потрібна для виробництва цукру в країні. Решту цукрового буряка переробляти на сироп, що служить сировиною для подальшого

виробництва біологічних видів пального, зокрема паливного етанолу, як добавки до бензинів.

В нашій країні на біопаливо припадає менше 0,01% від обсягу споживання світлих нафтопродуктів, водночас як у країнах ЄС – близько 5%, а згідно з планами Євросоюзу до 2020 р. частка біопалива в обсязі транспортного пального повинна досягти 10% [2].

З метою стимулювання виробництва та споживання біопалива доцільно запровадити в Україні спеціальний державний збір в розмірі 0,5 відсотка коштів від обсягу реалізації нафтопродуктів та біопалива їх виробниками та імпортерами [3].

Щоб забезпечити внутрішню потребу України в біоетанолі, необхідно збільшити площі під цукровими буряками на 400 – 600 тис. га та покращити показники врожайності культури до 450 – 500 ц/га. Якщо буде забезпечено врожайність понад 600 ц/га, то площі посіву цукрових буряків, достатні для реалізації вказаних цілей, взагалі можуть не перевищувати 360 тис. гектарів.

Таблиця 1

Залежність виходу біоетанолу з однієї тонни ц/б від їх урожайності

Урожайність цукрових буряків, ц/га	350	400	500	600
Вихід біоетанолу при даній урожайності цукрових буряків, тис. літрів	2,8-3,5	3,2-4	4-5	6

В Україні в останні роки спостерігається позитивна тенденція зі збільшенням урожайності. У 2014 році урожайність цукрових буряків досягла 472 ц/га, що майже вдвічі більше, ніж у 2010 році.

Виробництво цукру та біоетанолу в умовах одного цукрового заводу допоможе:

- розширити площі під вирощування цукрових буряків, незважаючи на низькі ціни на цукор;
- контролювати та регулювати обсяги виробництва кожного з продуктів в залежності від кон'юнктури ринку;
- використати наявні незадіяні потужності та збільшити прибутковість цукрових заводів;
- вирішити соціально-економічні проблеми в сільській місцевості;
- зберегти та створити значну кількість робочих місць;
- зменшити енергетичну залежність цукрової галузі України від традиційних енергоресурсів.

Підтримка розвитку ринку біопалива в Україні повинна базуватись на: залученні інвестицій; контролі та допомозі з боку держави на початковому етапі перепрофілювання заводів; приведенні законодавства України по біопаливу у відповідність до вимог ЄС. Мають бути створенні певні мотиваційні заходи шляхом надання пільг та субсидії як виробникам, так і споживачам. Ефективні засоби стимулювання використання біопалива

допоможуть створити підґрунтя для розвитку ринку альтернативних видів палива

В Україні існує значний потенціал для розвитку ринку біопалива, що набуває особливого значення в умовах важкої економічної ситуації та складних політичних відносин з Російською Федерацією. Україна має всі необхідні умови для виробництва та реалізації біопалива: значні площі під вирощування цукрових буряків; незадіяні потужності цукрових заводів; науковий, технічний та кадровий потенціал. Розвиток ринку біопалива сприятиме скороченню безробіття і зміцненню економічного стану цукрової галузі та зменшенню імпортозалежності енергоносіїв.

Список використаних джерел:

1. Семенюк Л. Солодкий старт / Л. Семенюк // Farmer. 2007. – № 7. – С. 8–11.
2. Україна ігнорує біопаливо / Економічна правда [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.epravda.com.ua/news/2011/08/5/293958>.
3. Олійник В.М. Потенціальні можливості сільського господарства в самозабезпеченні його виробництва біопаливом / В.М. Олійник, А.М. Стельмашук, Л.М. Маланчук // Інноваційна економіка. – 2009. – № 4. – С. 3–16.

Лаврів І.М.

здобувач,

Львівський національний аграрний університет

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЕКСПОРТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНУ

Протягом останніх трьох років Україна остаточно закріпила за собою статус світового лідера з виробництва та експорту аграрної продукції. І як визнають експерти, попереду ще великий потенціал. Проте одним із найголовніших досягнень останніх декількох років стало завоювання продовольчого ринку ЄС. Слідом за українськими зерновими на європейському ринку, на полицях європейських супермаркетів з'являються продукти харчування з позначкою «Зроблено в Україні».

В зв'язку з тим, Увага багатьох українських вчених приділяється дослідженню такого поняття як «експортний потенціал». Зокрема дослідженням цього поняття займалися такі науковці як Мазаракі А.А. [7], Стахорський А.О. [6], Дружиніна В.В., Різніченко Л.В. [3], Однією із складових експортного потенціалу країни є експортний потенціал регіону, визначенням суті цього займалися такі науковці як Радченко Л.М. [5], Бестужева С.В. [1], Дунська А. Р. [4] та багато інших. Однак такі принципові питання, як сутність поняття «експортний потенціал регіону», методична та методологічна база його формування та управління досліджені недостатньо. Потребують більш поглибленого вивчення фактори, які обумовлюють рівень ефективності використання та нарощування експортного потенціалу регіону.